

Estranyes formes de vida

Els humans sempre ens hem preguntat si hi ha formes de vida més enllà de la Terra, però potser no cal anar tan lluny per trobar-ne de ben sorprenents! El nostre planeta encara amaga molts misteris i la ciència ens ajuda, a poc a poc, a descobrir-los. Des de criatures gegantines fins a les més diminutes, el món vivent és més divers del que podem imaginar, i tot just comencem a conèixer-lo.

La vida a la Terra va aparèixer fa uns 3.700 milions d'anys i, des d'aleshores, no ha parat de diversificar-se en formes increïbles i de mides molt variades. Animals com la balena blava o els extingits dinosaures ens impressionen per les seves mides colossals, però no ens resulten estranys perquè segueixen la mateixa estructura que nosaltres: un esquelet, dos ulls, una boca... Altres éssers, en canvi, semblen trets d'una pel·lícula de terror: amb centenars d'ulls, com les vieires; cossos transparents, com algunes meduses, o capaços de sobreviure a nivells de radiació letals, com els tardígrads.

La varietat de formes de vida que hi ha al planeta és immensa: s'estima que existeixen prop de 8,7 milions d'espècies, de les quals només en coneixem un 14%, i això que cada any es descobreixen més de 16.000 espècies noves!

Però, com va començar aquesta diversitat insòlita? La ciència encara debat si la vida va néixer a partir de molècules capaces de duplicar-se a si mateixes o si va sorgir en fons oceànics i roques. El que sí que sabem, gràcies als fòssils, és que les primeres criatures complexes van aparèixer fa més de 500 milions d'anys, en l'anomenat període Ediacàric, i que eren éssers amb cossos tous i amb forma de sac, de coixí i de fulla.

L'estudi de la natura al llarg de la història ens ha permès construir un coneixement molt valuós que s'ha anat ampliant i modificant a mesura que es feien nous descobriments. Així, per exemple, mentre que a l'antiguitat Aristòtil classificava la vida a la Terra en dos regnes (l'animal i el vegetal), amb el temps la biologia hi ha afegit els fongs, els protists (com les algues) i les moneres (com els bacteris).

Amb tot, la quantitat d'espècies per descobrir i catalogar és encara enorme, sobretot als fons oceànics, d'on procedeixen criatures tan estranyes com el peix gota o el tauró follet. I si aquest és el panorama a casa nostra, què no podríem trobar en d'altres planetes? Si bé la vida extraterrestre és una possibilitat, continua sent un enigma fascinant que ha inspirat, des de fa dècades, la literatura i el cinema de ciència-ficció.

Filmografia (selecció)

E.T., l'extraterrestre (1982)
Creativitat d'altres mons (2006-2024)
Terra Willy: planeta desconocido (2019)
La oveja Shaun. La película: Granjaguedón (2019)

La vida extraterrestre *al cinema*

Mirar el cel i imaginar com serien els habitants d'altres planetes és una font d'inspiració inesgotable per al setè art. El cinema ha abordat la vida extraterrestre de mil maneres diferents: des de la ciència-ficció més espectacular fins al drama més intimista, transformant el gran enigma de l'univers en històries inoblidables.

La ciència-ficció: el gènere comú
Pensar en l'abast de l'univers ens porta automàticament a imaginar tecnologies molt avançades, capaces de fer possible tant la seva exploració com l'arribada de visitants d'altres galàxies. Per això, la ciència-ficció és el gènere per excel·lència de les obres relacionades amb l'espai: ens permet imaginar realitats alternatives i futurs possibles a partir de l'evolució de les civilitzacions. Clàssics com *2001: una odissea de l'espai* (1968), *Encontres en la tercera fase* (1977) o *E.T., l'extraterrestre* (1982) aborden aquest primer contacte des del misteri, la fascinació o l'amistat, mentre que obres més recents com *La llegada* (2016) o *Proyecto Salvación* (2026) hi aporten un enfocament més científic i realista, tenint en compte la dificultat que suposaria arribar a entendre'ns amb un alienígena.

Terror alienígena
Quan la curiositat per l'espai es converteix en por d'allò desconegut o de la possibilitat que els forasters siguin despietats, entrem en el terreny del terror. Aquest gènere utilitza la figura de l'extraterrestre per explorar la capacitat de supervivència humana i algunes emocions i sensacions incòmodes, com el fàstic o l'angoixa. Els arguments van des del perill d'una invasió massiva a la Terra, com a *La guerra dels mons* (1953) o *Invasores de Marte* (1953), fins a la por del contagi o de l'aïllament extrem a l'espai profund, com en el cas d'*Alien* (1979) o *La cosa* (1982).

Aventures espacials
L'espai també pot ser un escenari infinit d'aventures, acció i exploració, on la vida extraterrestre deixa de ser un misteri per formar part de civilitzacions complexes i diverses. Aquest tipus d'històries ens traslladen a planetes plens d'espècies insòlites, viatges interplanetaris i diplomàcia galàctica, i representen la convivència entre éssers de diferents orígens com la cosa més normal del món. En aquest gènere trobem la saga icònica *Star Wars*, però també el clàssic televisiu *Star Trek* (1966-1969) o la sèrie *Lost in Space* (2018-2021), basada en la seva antecessora de 1965.

Comèdies marcianes
La trobada amb altres mons no sempre s'ha de viure amb solemnitat o por: l'humor és un recurs magnífic que ens ajuda a alliberar tensions i a recordar-nos que, fins i tot en les situacions més complicades, sempre n'acabem veient la part divertida. Dins d'aquest gènere desenfadat trobem la comèdia negra de culte *Mars Attacks!* (1996) o la saga d'èxit *Men in Black* (1997), que donen a les històries extraterrestres un caràcter més gamberro i irònic. Altres comèdies presenten alienígenes curiosos i simpàtics, com *Pequeños invasores* (2009), *CJ7* (2008), *Paul* (2011) o *Asteroid City* (2023).

Extraterrestres animats
L'animació ofereix una llibertat creativa sense límits a l'hora d'imaginar la vida fora de la Terra. Gràcies a aquest format, els alienígenes poden ser criatures tan intel·ligents com entranyables, com veiem a *Lilo & Stitch* (2002), *Home: Llar, dolça llar* (2015) o *La oveja Shaun. La película: Granjaguedón* (2019), o bé protagonistes d'aventures plenes d'acció i color, com a *Monstres contra alienígenes* (2009) o *Terra Willy: Planeta desconocido* (2019). A la televisió, l'animació ha construït universos tan rics com els de la mítica saga d'anime *Bola de Drac* o la satírica *Futurama* (1999-2025), demostrant que el 2D no té fronteres a l'hora d'explorar l'univers.

#PetitsCinèfils «Petits cinèfils» és un programa de cinema adreçat als més petits i a les seves famílies perquè gaudeixin plegats de l'experiència cinematogràfica. Es tracta d'una selecció de pel·lícules pensada per fer riure, reflexionar i aprendre a través d'obres que permeten treballar tant el sentit estètic com crític, a més de valorar la imaginació.

Segueix-nos

Consulta regularment l'agenda en línia **www.CaixaForum.org**

El centre disposa de servei gratuït de wi-fi

Programació i coordinació a càrrec de **MODIband** projectes culturals

CaixaForum